

Klachtnummer 2024/092

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klager] (verder: klagster), moeder van [leerling], ex-leerling van [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De landelijke klachtencommissie voor het katholiek en protestants christelijk onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 15 mei 2024 de klacht en het ingevulde klachtenformulier ontvangen. De klacht is gericht tegen [leerkracht], leerkracht groep 3 (verder: de leerkracht). De Commissie heeft op 20 juni 2024 van K. van der Haas, werkzaam bij Verus te Woerden, gemachtigde van het bestuur en de school (verder: de gemachtigde), namens de leerkracht en het bevoegd gezag (verder gezamenlijk: verweerder) een verweer ontvangen.

Klaagster en verweerder zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten tijdens een besloten hoorzitting op 1 juli 2024. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klagster;
- [vader leerling], echtgenoot van klagster en vader van [leerling];
- [adjunct-directeur], de adjunct-directeur van de school (verder: de adjunct-directeur);
- de leerkracht;
- de gemachtigde.

Feiten en omstandigheden

[leerling] is ex-leerling van de school.

Van september 2023 tot en met 19 mei 2024 krijgt [leerling] in groep 3 les van de leerkracht.

Op 3 april 2024 ziet de leerkracht dat [leerling] op het schoolplein in het gezicht spuugt van een andere leerling. De leerkracht spreekt [leerling] hierop aan en geeft hem een time-out.

Op 24 april 2024 vindt een gesprek plaats tussen de ouders van [leerling], een vriendin van de ouders, de directeur en de leerkracht.

Met ingang van 22 mei 2024 volgt [leerling] onderwijs op een andere school.

II. Standpunt van klaagster

Uit de stukken en de ter zitting gegeven toelichting, maakt de Commissie op dat de klacht van klaagster, voor zover relevant, het volgende inhoudt.

In groep 3 krijgt [leerling] een nieuwe leerkracht. Vanaf de derde week van het schooljaar is sprake van een opeenstapeling van incidenten tussen [leerling] en deze leerkracht. De incidenten leiden er uiteindelijk toe dat klaagster [leerling] naar een andere school overplaatst.

Klaagster zet uiteen dat de leerkracht [leerling] anders behandelt dan de andere leerlingen. Zo moet [leerling] “ja, juf” zeggen als hij de leerkracht antwoordt, terwijl anderen haar mogen antwoorden met “ja”. Klaagster leert haar zoon anderen met respect te behandelen. Als hij “ja” zegt en ook knikt dat hij het begrijpt, dan is dat voldoende. Er is hierover geen beleid op school. Als er al regels zijn waaraan leerlingen zich moeten houden, dan moeten die regels voor iedereen gelden en niet alleen voor [leerling].

Ook stelt klaagster dat de leerkracht aannames doet over [leerling] zonder dat zij bewijs heeft of over enige autoriteit beschikt om die aannames te kunnen doen. Ze zegt bijvoorbeeld dat [leerling] ADHD heeft en dat hij met zichzelf worstelt. Daarnaast laat de leerkracht zich op een impulsieve niet-neutrale manier over [leerling] uit, door onder andere op te merken dat [leerling] veel aandacht vraagt.

[leerling] en een (inmiddels oud) klasgenoot, [voormalig klasgenoot], dagen elkaar op school steeds uit. Omdat [leerling] al een aantal maal een time-out heeft gekregen terwijl niet hij maar [voormalig klasgenoot] de schuldige was, vragen klaagster en haar echtgenoot in februari 2024 aan de leerkracht om [leerling] en [voormalig klasgenoot] niet met elkaar te laten spelen. Klaagster constateert dat aan dat verzoek geen gehoor is gegeven, aangezien op 3 april 2024 een incident tussen beiden plaatsvindt. Op die dag wordt [leerling] tijdens het buitenspelen door [voormalig klasgenoot] en twee andere oud klasgenoten in een hoek geduwd, geslagen en geschopt. Uit onmacht rent [leerling] weg en spuugt daarbij in [voormalig klasgenoot]s gezicht.

De leerkracht ziet dat [leerling] [voormalig klasgenoot] midden op het plein spuugt. Ze noemt hem een “viespeuk” en geeft hem een time-out op een bankje. De leerkracht vraagt [leerling] vervolgens niet wat er is gebeurd en waarom hij dit heeft gedaan. Wanneer de leerlingen na afloop van de pauze naar binnen gaan, probeert [leerling] het incident met de leerkracht te bespreken. Zij wil zijn verhaal echter niet horen. Ze vertelt hem dat zijn verhaal er niet toe doet. Dat ze het spugen heel erg vies vindt en dat zijn tranen hem niet helpen.

Klaagster en haar man zijn tegen slaan en spugen. [leerling] heeft hen uitgelegd dat hij zich machteloos voelde omdat hij werd geslagen; hij wilde afstand creëren door te spugen. Wanneer de ouders dit aan de leerkracht uitleggen, antwoordt zij: ik vind het spugen zo vies; ik zag dat hij heeft gespuugd, en ik blijf daarbij. Deze reactie is niet conform de voorschriften.

[leerling] wil na het incident niet meer naar school en hij huilt steeds.

Klaagster verwijt de leerkracht dat ze [leerling] (i) heeft getraumatiseerd, (ii) onzeker heeft gemaakt en (iii) pestgedrag jegens hem heeft vertoond.

Op 24 april 2024 vindt een gesprek plaats met de directeur. Klaagster en haar echtgenoot worden vergezeld van een vriendin die pedagoog is. Tijdens het gesprek geeft de directeur aan dat de time-out terecht is maar dat de school daarna anders had moeten handelen; zij erkent dat zij hierin

tekortgeschoten is. De leerkracht is aanwezig, maar reageert niet en heeft een gesloten houding. Wanneer de ouders opmerken dat [leerling] mentaal beschadigd is door het handelen van de leerkracht en de situatie, zegt de leerkracht dat [voormalig klasgenoot] ook beschadigd is.

Klaagster heeft meerdere gesprekken gevoerd met zowel de leerkracht als de IB-er. De gesprekken hebben geen resultaat.

Klaagster heeft gewacht met het indienen van de klacht totdat ze een evaluatiegesprek had op de nieuwe school van [leerling], de [school]. Hij doet het daar goed en heeft daar geen wiebelkussen nodig, terwijl de leerkracht vond dat hij dat op school wel nodig had. Het valt de nieuwe juf op dat [leerling] haar telkens vraagt of ze tevreden over hem is.

Dat de leerkracht niet bereid was om te luisteren naar [leerling] en niet heeft gevraagd naar wat er tussen [leerling] en [voormalig klasgenoot] is voorgevallen vóórdat hij spuugde, zit klaagster dwars. Klaagster wil met haar klacht voorkomen dat de leerkracht in de toekomst op dezelfde wijze handelt zoals ze bij [leerling] heeft gedaan.

III. Standpunt van verweerder

Uit de stukken en de ter zitting gegeven toelichting, maakt de Commissie op dat het verweer van verweerder, voor zover relevant, het volgende inhoudt.

[leerling] zit sinds groep 1 op school. Sinds de kleutergroepen vertoont [leerling] onrustig gedrag dat hij uit door wiebelig te zijn. School geeft hem hiervoor een wiebelkussen. Sinds groep 2 is [leerling] meerdere malen op zijn gedrag aangesproken. Er zijn veel gesprekken geweest met de ouders over [leerling]s gedrag en de schoolregels.

Tussen [leerling] en een andere leerling, [voormalig klasgenoot], botst het in groep 3 regelmatig. De school heeft voor zover dat binnen haar mogelijkheden ligt (bijvoorbeeld met voetbal), rekening gehouden met de wens van de ouders om de leerlingen uit elkaar te houden. Het zijn echter ook kinderen. Ze hebben ruzie en spelen daarna ook weer met elkaar. De school kan ze niet continu uit elkaar houden; ze moeten ook leren om met elkaar om te gaan en elkaar aan te spreken op het gedrag dat wordt vertoond.

Op 3 april 2024 ziet de leerkracht dat [leerling] op het schoolplein in het gezicht van [voormalig klasgenoot] spuugt. Ze spreekt hem daarop aan en geeft hem een time-out: hij moet tijdens het buitenspelen aan de kant zitten en tijdens de spellingles op de gang aan zijn opdracht werken. De time-out duurt ongeveer 20 minuten.

Aan het eind van deze dag geeft de leerkracht [leerling] de keuze: of hij vertelt zijn vader zelf over het spuugincident of zij vertelt het hem. [leerling] kiest ervoor om het zelf aan zijn vader te vertellen. Binnen 10 minuten staat de vader binnen terwijl hij klaagster aan de telefoon heeft die de leerkracht, in aanwezigheid van [leerling], de wind van voren geeft. Klaagster vertelt dat [leerling] eerst is geschopt en geslagen en dat hij heeft gespuugd om afstand te houden.

De leerkracht antwoordt klaagster dat zij heeft gezien dat [leerling] midden op het schoolplein heeft gespuugd terwijl hij niet werd vastgehouden en dat hij de keuze had om de daaraan voorafgaande gebeurtenissen aan haar te melden in plaats van te spugen.

Desgevraagd zet de leerkracht ter zitting uiteen dat ze reageert op het gedrag wat zij ziet. Zij benadrukt dat op school leerlingen wordt geleerd om als er iets gebeurt wat ze niet prettig vinden, te zeggen: “stop, hou op” en vervolgens naar de juf te gaan en in gesprek te gaan. [leerling] weet dit. Hij heeft al vaker gespuugd en is daarop aangesproken.

De directeur zegt dat ze in het gesprek van 24 april 2024 tegen de ouders heeft gezegd dat het anders had gekund, niet dat het anders had gemoeten. Verweerder benadrukt dat spugen voor hem onacceptabel is en dat [leerling] daarvoor terecht een time-out gekregen.

Het klopt dat de leerkracht tijdens het gesprek van 24 april 2024 niet veel heeft gezegd. De leerkracht is dichtgeklapt omdat zij door de vriendin van de ouders werd aangevallen op haar zithouding tijdens het gesprek (wat voor haar haar normale luisterhouding is) en werd beschuldigd van emotionele mishandeling en het veroorzaken van een trauma bij [leerling].

De school herkent het beeld niet dat [leerling] na het incident dagelijks huilend en overstuur thuis kwam.

Verweerder verzoekt de Commissie de klachten ongegrond te verklaren.

De leerkracht heeft [leerling] niet getraumatiseerd en ook niet gepest. Spugen is voor de school niet-acceptabel gedrag. De leerkracht heeft hem daarop aangesproken. Zij doet dat met alle leerlingen die niet respectvol of foutief gedrag vertonen. Het geven van een time-out is in die gevallen een normale reactie. [leerling] heeft al meerdere keren gespuugd en ander gedrag vertoond waarop hij is aangesproken. Nu was de maat voor de leerkracht vol. [leerling] wist heel goed waarom hij een time-out kreeg.

[leerling] is niet anders behandeld dan andere leerlingen. Dat leerlingen met twee woorden, “ ja juf” moeten antwoorden is een fatsoensnorm. Dat wordt van alle leerlingen verwacht en iedereen wordt hierin ook op dezelfde wijze gecorrigeerd.

Dat er is gezegd dat [leerling] ADHD heeft, is gebaseerd op de beweeglijkheid die [leerling] in de klas liet zien. Het is door de leerkracht niet gezegd om hem te “labelen”.

Ook betwist verweerder dat [leerling] onzeker is geworden door de leerkracht. Uit het enkel stellen van de vraag aan de nieuwe leerkracht of zij tevreden over hem is, kan dat niet worden afgeleid.

Verweerder benadrukt dat klagster geen stukken overlegt waaruit haar stellingen blijken.

IV. Overwegingen van de Commissie

Klagster verwijt de leerkracht concreet dat zij haar zoon heeft getraumatiseerd, hem onzeker heeft gemaakt en dat er sprake is van pestgedrag jegens hem. De Commissie beperkt zich in het navolgende tot die klachtonderdelen.

De Commissie leidt uit de stukken en de toelichting van klagster ter zitting af dat het incident op 3 april 2024 waarbij de leerkracht de zoon van klagster een “viespeuk” heeft genoemd, voor klagster de druppel was die de spreekwoordelijke emmer heeft doen overlopen. Het incident is voor klagster direct aanleiding geweest om hem naar een andere school over te plaatsen.

Partijen zijn het met elkaar eens dat spugen geen normale of gepaste reactie is. Ook klagster benadrukt dat zij tegen spugen is.

Vast staat dat [leerling] [voormalig klasgenoot] op 3 april 2024 op het schoolplein heeft bespuugd. Dat heeft hij naar de mening van klagster echter niet zonder reden gedaan. [leerling] is volgens haar achter het muurtje op het schoolplein onder andere door [voormalig klasgenoot] geschopt en geslagen, waarna hij is weggerend en door [voormalig klasgenoot] achterna is gezeten. Om [voormalig klasgenoot] op afstand te houden heeft [leerling] hem in zijn gezicht gespuugd. Wat zich achter het muurtje heeft afgespeeld kan, nu geen van partijen daarbij aanwezig is geweest, niet worden vastgesteld. Dat is ook van beperkt belang aangezien wat zich achter het muurtje heeft afgespeeld, naar het oordeel van de Commissie geen rechtvaardiging kan opleveren voor het spugen.

Dat de leerkracht alleen [leerling] een time-out heeft gegeven, acht de Commissie juist. De leerkracht kan immers niet anders dan handelen op basis van wat ze ziet. Dat de leerkracht echter niet heeft geprobeerd om te achterhalen wat zich vóór het spugen achter het muurtje heeft afgespeeld, zeker nadat [leerling] haar daarover probeerde te vertellen, acht de Commissie niet terecht. Zeker in de situatie van [leerling] en [voormalig klasgenoot], die naar de Commissie begrijpt, elkaar al vaker hebben uitgedaagd, had de leerkracht nader onderzoek moeten doen c.q. hoor en wederhoor toe moeten passen. Desgevraagd licht de leerkracht aan de Commissie toe dat ze er bewust voor heeft gekozen om het incident later niet met alle betrokken te bespreken. Het was niet de eerste keer dat [leerling] heeft gespuugd en hij is daarop al vaker aangesproken. Steeds is hij erop gewezen om naar de leerkracht te gaan in plaats van te spugen. Dat [leerling] beter had kunnen en moeten weten, laat onverlet dat het naar het oordeel van de Commissie altijd zinvol is om het gesprek aan te gaan. Een sanctie verliest aan effect als relevant geachte aspecten onderbelicht blijven. De Commissie beveelt verweerder dan ook aan om in de procedures te waarborgen dat nader onderzoek of hoor en wederhoor in vergelijkbare situaties altijd wordt toegepast.

Door het gesprek aan te gaan zou [leerling] zich gehoord hebben gevoeld en zouden alle betrokkenen hebben kunnen reflecteren op hun rol in de situatie. Ook zou daarmee escalatie van het incident zijn voorkomen; ter zitting heeft klagster immers benadrukt dat het gegeven dat het incident daarna niet is besproken, voor haar de reden is geweest om de klacht in te dienen.

Ook is de Commissie van oordeel dat het verstandiger zou zijn geweest als de leerkracht [leerling] niet de keuze had gegeven om zijn vader zelf over het incident te vertellen. Door (de echtgenoot van) klagster niet direct zelf het over het incident in te lichten, heeft ze zichzelf de kans ontnomen om rustig uit te leggen waarom ze heeft gehandeld zoals ze heeft gedaan.

Dat de leerkracht in een reactie de term "viespeuk" heeft gebruikt, acht de Commissie niet misplaatst omdat zij moest aanzien dat sprake was van een onappetijtelijke en denigrerende actie die ook misplaatst is om als afweer te gebruiken. Het is de Commissie niet gebleken dat de leerkracht [leerling] daarmee als persoon heeft willen kwalificeren, enkel de actie van het spugen zelf; in die context is het gebruik van het woord begrijpelijk.

Concluderend is de Commissie van oordeel dat de leerkracht anders had kunnen en moeten handelen. Dat zij door haar handelen [leerling] heeft getraumatiseerd en onzeker heeft gemaakt, is een conclusie die de Commissie niet kan trekken nu op zich voor iedereen duidelijk was dat [leerling] een onterechte actie ondernam. Dat geldt evenzeer voor het klachtonderdeel dat [leerling] door de leerkracht is gepest. Indien klagster met het pesten doelt op de door haar genoemde situaties waarin [leerling] anders is behandeld dan andere leerlingen en de door de leerkracht gemaakte opmerkingen met betrekking tot onder andere ADHD, merkt de Commissie op dat verweerder dat gemotiveerd heeft

weersproken en dat klaagster ook op deze punten geen gegevens heeft overgelegd die haar stellingen onderbouwen.

De Commissie is van oordeel dat de klacht van klaagster op alle onderdelen ongegrond is.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie oordeelt de klacht ongegrond. Zij ziet wel aanleiding voor het doen van een aanbeveling.

VI. Aanbeveling aan het bestuur

De Commissie beveelt het bestuur aan te waarborgen dat ingeval sprake is van een incident tussen leerlingen dat mogelijk aanleiding geeft tot het treffen van een maatregel altijd tevoren bij alle betrokkenen navraag wordt gedaan en hoor en wederhoor wordt toegepast.

Aldus gegeven op 1 juli 2024 door mr. J.M.J. Godrie, voorzitter, L.A.M. Swaans en Ing. J.T. Havinga MES, leden, in tegenwoordigheid van mr. F.L.N. Tahalele als secretaris.